

راهنمای تدوین پروپوزال پایان نامه کارشناسی ارشد و تز دکتری

دانشجویان رشته مدیریت تحت راهنمایی اینجانب

دکتر علیرضا پویا

دانشگاه فردوسی مشهد

AlirezaPooya@um.ac.ir

مقدمه: این راهنما جهت استانداردسازی تدوین پروپوزال‌های دوره دکتری و کارشناسی ارشد رشته‌های مدیریت دانشجویان تحت راهنمایی اینجانب و صرفه جویی زمان ناشی از راهنمایی‌های یکنواخت و بهره‌مندی از آن در موضوعات اساسی پایان نامه تهیه شده است. این راهنما به بیان موضوعات و نکات مربوطه به هر بخش از پروپوزال می‌پردازد، که وابسته به عنوان تحقیق مورد نظر می‌بایست دانشجویان توضیحات تفصیلی را ارائه دهد. در پایان نیز نکاتی در مورد نگارش و تعامل با اساتید راهنما و مشاور آورده شده است. امید است دانشجویان عزیز نسبت به نوشتن و تدوین پیشنهادها‌های پژوهشی خود به نحو احسن از این سند استفاده نمایند. لازم به ذکر است توصیه‌های فهرست شده برای همه انواع پژوهش‌ها لازم نمی‌باشد. بطور کلی در این راهنما دو نوع کلی پژوهش مدنظر بوده است که بنا به ضرورت، رعایت نکته در یک نوع خاص پژوهش، به آن اشاره شده است. این دو نوع شامل پژوهش‌های پیمایشی (آماری) و تحلیلی (پژوهش عملیاتی [1]) می‌باشد. در موارد خاص به انواع پژوهش‌های کیفی و پویایی سیستم [2] نیز اشاره شده است. دقت فرمایید این راهنما به آموزش روش پژوهش نمی‌پردازد بلکه صرفاً به ذکر نکات اصلی در نوشتار و تدوین پروپوزال پرداخته است.

۱- انتخاب موضوع و عنوان پژوهش

- برای انتخاب موضوع ابتدا باید دانشجویان به حوزه علاقه خود توجه نمایند و سپس با توجه به آن اقدام به تعیین استاد راهنما نمایند،
- برای پیدا کردن سرنخ‌هایی برای انتخاب موضوع می‌توان به فراخوان‌های مجله‌های معتبر، فراخوان‌های طرح‌های مطالعاتی سازمان‌ها، توجه به مشکلات و مسائل سازمان‌ها و گفتگو با خبرگان و صاحبان صنایع و شرکتها و متخصصان توجه نمود،

- بایستی توجه نمود که انتخاب موضوع با تکمیل بیان مساله و معرفی دقیق مشکل، مساله و نوآوری (متغیر جدید، رابطه جدید، مکان یا زمان جدید و روش جدید همراه با استدلال کافی برای پذیرش آن) محقق می شود،
- بنابر انتخاب موضوع، بایستی نسبت به تعیین عنوان اقدام نمود،
- عنوان باید در عین کوتاه بودن، گویای مساله و نوآوری باشد،
- عنوان با مصدرهایی مانند بررسی، طراحی و ارائه شروع می شود.

۲- بیان مسئله

- مقدمه بیان مساله که به تعریف و تاریخچه ای از متغیرهای اصلی مساله می پردازد بایستی خیلی کوتاه بیان شود،
- پس از مقدمه به بیان مشکل پردازید، مشکل را با توجه به مورد مطالعه و نوآوری تحقیق بیان کنید،
- پس از بیان مشکل بر چگونگی حل آن تمرکز شود،
- ارائه روش حل مگر در مواردی که نوآوری در روش است در بیان مساله نباید بصورت مستقیم انجام شود. کفایت مشکل بگونه ای بیان شود که خواننده را به سمت روش حل هدایت نماید.
- نوآوری یک پژوهش در توسعه و جدید بودن متغیر، رابطه، مکان، زمان و روش است. بایستی نو بودن آنها در قیاس با مطالعات پیشین را بتوانید نشان داده و اهمیت این نو بودن را هم تبیین کنید.

۳- ضرورت تحقیق

- بیان شود که چه گروهی یا افرادی ذی نفعان این تحقیق هستند،
- صرفاً به ضرورت تحقیق خودتان با توجه به بیان مساله پردازید و از کلی گویی و پرداختن به ضرورت موضوع کلی اجتناب نمایید.
- ذکر گردد که اگر تحقیق انجام شود چه فوایدی برای ذی نفعان حاصل می شود و اگر عدم انجام پژوهش زبانی را متوجه آنهاست این زیان چیست.

۴- ادبیات پژوهش

- ادبیات پژوهش شامل مبانی نظری و پیشینه است. از عبارات بطور اشتباه بجای هم استفاده نشود. در انتهای ادبیات پژوهش بایستی بخشی برای جمع بندی مبانی و پیشینه در نظر گرفته شود.

۵- مبانی نظری

در مبانی نظری به موارد زیر بپردازید:

- بنیان نظری (ریشه تاریخی موضوع)،
- تاریخچه موضوع،
- دسته بندی های موضوعی و جایگاه موضوع تحقیق در دسته بندی های مختلف،
- تعریف متغیرهای کلیدی تحقیق.

۶- پیشینه تحقیق

- در نوشتار هر مطالعه پیشین همگنی در مطالب و کمیت رعایت شود (حتما از نرم افزار End Note استفاده گردد).
- بررسی و نوشتار هر مطالعه پیشین شامل نویسنده (سال)، هدف و روش شامل روش جمع آوری، روش تحقیق، جامعه مورد مطالعه و تحقیق و نتایج باشد،
- حداقل 15 مطالعه پیشین شامل حدود 5 داخلی و 10 خارجی (خارجی دو برابر داخلی) بررسی و ثبت گردد،
- منابع به روز و معتبر باشند (مقالات از مجلات لیست JCR یا دارای ناشر معتبر مانند: Springer, Sciencedirect, Inderscience, Sage, Emerald, Taylor and Francis, Wiley باشد)،
- در پایان این بخش جمع بندی از پیشینه شامل موارد زیر حتماً انجام شود:

- I. مرور خلاصه وار و تاریخ وار تکاملی پیشینه،
- II. ارائه جدول تحلیل محتوای پیشینه با تمرکز بر اجزای کلیدی (اهداف، متغیرها و روش تحلیل)،
- III. تعیین جایگاه تحقیق با توجه به توضیحات بند اول و جدول بند دوم، (این کار می تواند در سطر نهایی جدول بند دوم انجام شود. نمونه ای از این جدول در شکل 1 و 2 نشان داده شده است.
- IV. در پژوهش های پیمایشی بایستی مدل مفهومی باستناد جدول بند دوم ارائه شود.
- V. بهره برداری از پیشینه در خصوص استفاده از مراحل مختلف تحقیق جاری مانند پرسشنامه، روش تحلیل و غیره.

Author (year)	Type of model	Recruitment	Promote due to training	Promote due to doing a job	Degradation	Exits	HRS in practice
Nirmala and Jeeva (2010)	Dynamic programming	Yes	To have been mentioned but its type is unclear [3] ^a	No	No	No	No
Ozdemir (2013)	Dynamic programming	Yes	No	No	No	No	No
Li et al. (2006)	Dynamic programming	Yes	No	No	No	Only "dismissal"	No
Ogunyero (2010)	Dynamic programming	Yes	No	No	No	No	No
Pooya and Pakdaman (2018a, 2018b)	Continuous-time optimal control	Yes	No	Yes	Yes	Yes	No
Ekhosuehi (2016)	Optimal control	Yes	No	No	No	Yes	No
Udom (2014)	Optimal control	Yes	To have been mentioned but its type is unclear	No	Only "retirement"	No	No
Mouza (2010)	Optimal control	Yes	To have been mentioned but its type is unclear	No	No	No	No
Lee et al. (2001)	Discrete-time optimal control	Yes	Yes	No	No	To have been mentioned but the type of it is unclear	No
Grimold and Stanford (1974)	Optimal control	Yes	To have been mentioned but its type is unclear	No	No	No	No
Current study	Continuous-time optimal control considering HRS	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes

Note: ^aThe authors pointed out that promotion occurs, but did not mention the type of promotion (promotion because of training and promotion because of doing a job)

شکل 1. نمونه یک جدول بررسی پیشینه پژوهش و نشان دادن سهم پژوهش شما

جدول ۱-۲: محدودیت‌ها و اهداف در تحقیقات گذشته

محدودیت	فیزیکی و همکاران	زمانی و همکاران	زنجیر تأمین و همکاران	لیسکوکلایه و همکاران	تغییل زاده و همکاران	اسانه و همکاران	هلو و همکاران	شربدار و همکاران	زارع و همکاران	طیلمی و همکاران	آبیدانگار و همکاران	سینگه و همکاران	عائوس و همکاران	اشراق حسن و همکاران	لاناری و همکاران	پژوهش حاضر
محدودیت آب	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•
محدودیت نوسان منابع آب تجدیدپذیر (قنات)			•													•
محدودیت زمین				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•
محدودیت سرمایه															•	•
محدودیت وام																•
محدودیت نیاز آبی گیاه					•					•						•
محدودیت پیمانز				•												•
محدودیت هزینه نیروی انسانی								•								
محدودیت هزینه ماشین آلات								•								
محدودیت هزینه حیوانات								•								
محدودیت هزینه بنر								•								
محدودیت هزینه کود								•								
محدودیت هزینه ثابت								•								
محدودیت تناوب زراعی															•	•
محدودیت خودکفایی در محصولات																•

شکل 2. نمونه دو جدول بررسی پیشینه پژوهش و نشان دادن سهم پژوهش شما

۷- اهداف، سوالات و فرضیه‌ها

- اهداف، سوالات و فرضیه‌ها با توجه به خروجی تحقیق خودتان بایستی نوشته شود و نه اهداف بعدی آن. به عبارتی ببینید نتایج فرضیه‌ها، نتایج آزمون و اجرای مدل ساخته شده، جواب حاصل از مدل و یا سیاست‌های بررسی شده در پژوهش

شما چیست و مطابق آن، اهداف، فرضیه ها و سوالات را تنظیم نمایید. لزومی به ذکر اهداف غایی و کلی مانند بهبود عملکرد سازمان، افزایش بهره وری و کمک به جامعه علمی نیست.

- پژوهش‌های تاییدی دارای فرضیه و پژوهش‌های اکتشافی و کیفی دارای سوال پژوهش هستند.
- سوالات پژوهش بایستی منطبق بر اهداف نوشته شوند،
- فرضیه در پژوهش‌های پیمایشی دقیقاً منطبق بر مدل مفهومی ارائه شده در بخش جمع‌بندی پیشینه پژوهش باشد. در ارائه فرضیه‌ها به مستقیم و غیرمستقیم بودن و مثبت و منفی بودن تاثیر حتما اشاره شود.
- فرضیه‌های اصلی فرضیه‌هایی هستند که بین مستقل و وابسته نهایی هستند. بقیه فرضیه‌ها فرعی هستند.
- فرضیه پویا در مدل‌های دینامیکی بصورت فرضیه پویای اولیه همراه با مدل‌های علی حلقوی اولیه به همراه شکل ارائه می‌شود و در بیان مسئله شرح مختصری آن نیز بصورت متنی آورده می‌شود.

۸- نوع تحقیق

- در این بخش نیاز نیست انواع پژوهش را از متون مختلف بازنویسی نمایید. کفایت برای تحقیق خودتان نوع پژوهش حداقل براساس هدف و روش و حداکثر براساس مدل پیام پژوهش مشخص نمایید دلایل آنرا برای پژوهش خود شرح دهید،
- در تحقیقات تحلیلی بجز پارادایم بقیه سطوح پیام پژوهش لازم نیست بیان شود.

۹- مراحل پژوهش

- این تیترا در فرمت پروپوزال نویسی وجود ندارد و در صورت چند مرحله ای بودن پژوهش باید به آن اضافه شود.
- در تحقیقات چند مرحله ای، مراحل به طور دقیق معرفی و لازم است بخش‌های جامعه، نمونه، روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل بطور دقیق و به تفکیک مراحل با ذکر دقیق شماره مرحله نوشته شود.

۱۰- جامعه آماری /مورد مطالعه و تیم خبرگان

- پژوهش‌های پیمایشی دارای جامعه آماری، پژوهش‌های کیفی و تحلیلی دارای مورد مطالعه می‌باشند.
- ابتدا قلمرو جغرافیایی تحقیق بیان شود،
- با استناد به کلیه متغیرهای پژوهش، واحد تحلیل و سطح تحلیل تعریف شود (پژوهش‌های پیمایشی و SD)،
- جامعه آماری با استناد به قلمرو، واحد و سطح تحلیل تعریف شود،
- جامعه آماری کوچک نباشد (جامعه کوچک ارزش تعمیم پذیری را پائین می‌آورد)،
- برای تحقیق‌های تحلیلی بجای جامعه به معرفی مورد مطالعه و عندالزوم تیم خبرگان یا مصاحبه شونده‌گان پرداخته شود،
- در معرفی مورد مطالعه کلی گویی نکنید، مورد مطالعه در زمینه تحقیق معرفی شود و وضع موجود آن در راستای تحقیق جاری بیان شود.

- در معرفی تیم خبرگان به مشخصاتی که نشان‌دهنده صلاحیت آن‌ها برای انتخاب است، پردازید. لزومی بر ذکر نام نیست.

۱۱- نمونه آماری

- در تحقیق‌های تحلیلی این تیترا حذف شود و یا به "تیم خبره" تغییر کند و مطالب مرتبط از بند 8 به آن منتقل شود.
- در پژوهش‌های کیفی عبارت به "نمونه" تغییر یابد.
- هم حجم نمونه و هم روش نمونه‌گیری معرفی شود،
- روش نمونه‌گیری تصادفی خیلی مواقع غیر ممکن است، بنابراین در این موارد در حد کلی کفایت بیان شود از کدام نوع استفاده شده است. (خوشه‌ای، طبقه‌ای و ...)
- تعیین حجم نمونه در SEM قواعد خاص خود را دارد و از روش‌هایی مانند کوکران و مورگان نمی‌توان استفاده کرد.

۱۲- روش جمع‌آوری داده‌ها

- در پژوهش‌های پیمایشی لازم است رفرنس‌های پرسشنامه متغیرها ذکر و طیف اندازه‌گیری معرفی گردد.
- در پژوهش‌های تحلیلی لازم است مآخذ جمع‌آوری داده‌ها ذکر شود.
- بهترین مآخذ برای جمع‌آوری داده‌ها به ترتیب الف) داده‌های قطعی از پایگاه داده‌ها، ب) اندازه‌گیری مستقیم و ج) نظر صاحبان کار می‌باشد.
- در صورت فزونی بودن داده‌ها، معرفی نوع داده‌ها و طیف آن با ذکر رفرنس ضروری است،
- مرور ادبیات، جزء جمع‌آوری داده‌ها نیست مگر در تحقیقات تاریخی،
- روش‌های بررسی روایی و پایایی پرسشنامه لازم است معرفی شود.
- در پرسشنامه‌های تحلیلی مانند روش‌های MADM نیازی به بررسی پایایی پرسشنامه نیست.

۱۳- روش‌های تحلیل

- در پژوهش‌های پیمایشی بطور دقیق به روش‌های آماری آزمون مدل و پیش‌نیازهای آن با ذکر دلیل پردازید و از کلی‌گویی بپرهیزید.
- در پژوهش‌های تحلیلی به نوع مدل، روش حل آن و چرایی دقیق بکارگیری آن با توجه موضوع پژوهش پردازید. اگر چندین روش حل ممکن است با دلیل روش منتخب خودتان را توضیح دهید. در این نوع پژوهش‌ها نیاز به بررسی اعتبار نتایج مدل پس از حل نیز می‌باشد. بنابراین به روش‌های Validation و Verification با توجه به نوع مدل و روش حل پردازید.

۱۴- نوآوری

- هر کدام از موارد شامل "متغیر"، "رابطه" (تابع هدف / محدودیت)، "روش"، "مکان" و "زمان" که شامل نوآوری هستند با ذکر دلیل، شواهد و رفرنس‌های مرتبط بطور هماهنگ با بیان مساله و جمع‌بندی پیشینه پژوهش بیان شوند.
- نوآوری به معنای سهم پژوهش شما در پیشبرد علم است بنابراین نیاز به استدلال قانع کننده می باشد. به عنوان مثال اگر متغیر جدیدی را به مدلهای پیشین اضافه کردید باید بتوانید هم بطور نظام مند به مطالعات پیشین اشاره کرده و شکاف نظری آنها را بگونه ای بیان کنید که متغیر جدید شما ان خلا را پوشش می دهد و هم استدلال منطقی در خصوص اینکه این متغیر واقعا چگونه می تواند در عمل کمک کننده باشد را ذکر نمایید. این استدلال می تواند با کمک نظر غیر آزمون شده خبرگان و متخصصان دانشگاهی و یا عملی باشد. به عنوان مثالی دیگر اگر ادعای نوآوری شما بر اجرا یا آزمون مدل در مکانی جدید است باید بتوانید استدلال کافی دال بر تفاوت های زمینه ای مکان جدید با مکان مطالعه پیشین ذکر نمایید که این تفاوت‌ها می تواند منجر به تغییراتی در نتایج شود.

۱۵- کاربردها

- ابتدا به کاربرد مستقیم نتایج پژوهش خود در بستر یا مورد مطالعه اتان اشاره نمایید.
- سپس به سایر بسترها و سازمان‌هایی که می توانند از نتایج و مدلهای شما استفاده نمایند اشاره کنید و اگر ملاحظه ای در این خصوص وجود دارد را نیز ذکر نمایید.

نکات نگارشی و کلی که در تدوین پروپوزال می‌بایست رعایت گردد:

- از همان ابتدا برای تنظیم پروپوزال از فرمت مندرج در سایت دانشکده استفاده نمایید.
- در نوشتار از جملات مجهول استفاده شود،
- عنوان و کلید واژه های انگلیسی با دقت و مطابق فارسی آن انجام شود،
- انتخاب کلید واژه بیشتر مبتنی بر موضوع باشد نه روش (به جز در موضوعات روش محور) و بین چهار تا هفت مورد،
- در صورت نیاز به استفاده از مخفف کلمات، در اولین بار نوشتن آن در متن، کلمه مبسوط به صورت زیر نویس انگلیسی و مخفف آن نوشته شود و در ادامه صرفا از مخفف استفاده شود،
- از کلمات و عبارات تخصصی جایگزین حذر شود. در وجود اصطلاحات جایگزین، در بخش تعریف عملیاتی اصطلاحات تخصصی، اصطلاح مدنظر در پژوهش تان را تعریف و تا انتها از همان استفاده شود،
- از ذکر پسوندها و پیشوندها برای کلیه اسامی اعم از نویسندگان، محقق، اساتید و غیره مانند آقا، خانم، جناب، سرکار، فقید و ... اجتناب شود،
- هیچ کلمه انگلیسی در متن آورده نشود. در صورت نیاز پانویس شود،
- همه جداول و شکل‌ها باید دارای شماره و عنوان و ارجاع در متن باشد، عنوان جدول بالا و عنوان شکل زیر آن آورده شود.

- همه منابع مندرج در متن باید در فهرست نهایی منابع وجود داشته باشد و بالعکس. حتما در انتها چک مجدد شود.
- اعداد تا رقم 9 به صورت حروفی نوشته شوند،
- قبل علائم نگارشی فاصله قرار ندهید،
- بعد علائم نگارشی فاصله قرار داشته باشد،
- کلیه اعداد در حالت کانتکس ورد باید فارسی باشد،
- بعد نقطه از کلمات ربط استفاده ننمایید.
- اگر خودتان به نگارش فارسی مسلط نیستید حتما در انتها پروپوزال را در اختیار یک فرد مسلط قرار داده تا ویرایش نماید و پس از آن نیز خودتان مجدد چک نمایید که مفاهیم تخصصی تغییر نکرده باشد.

نکات مرتبط در مورد تعامل با استاد راهنما و مشاور

- از استاد مشاور صرفاً در مورد مواردی که استاد راهنما خواسته اند نظرخواهی شود،
- کامنت‌های هر دو استاد راهنما و مشاور را در نسخه‌های اصلاحی اتان حذف نکنید. حذف کامنت فقط توسط استاد انجام می‌شود.
- در هر دور اصلاح پروپوزال، به یک به یک کامنت‌های اساتید راهنما، مشاور و حتی پس از دفاع، داوران محترم بایستی پاسخ دهی شود. بدین ترتیب که در یک جدول کامنت‌ها یک به یک نوشته شده، در ستون بعد پاسخ و مکان اصلاح در متن را می‌نویسید و سپس در متن نیز اصلاحات را هایلایت می‌نمایید. همین اقدامات باید بصورت کامنت روی متن گزارش با گذاشتن کامنت و رپلای به آن و هایلایتن کردن انجام شود.
- به هیچ وجه نکات نگارشی و ادبی را به انتها واگذار نکنید، هر نسخه ارسالی باید عاری از غلط‌های املایی و انشائی باشد،
- فایل‌های ارسالی برای اساتید به این صورت نامگذاری شود: روز-ماه-سال-فامیل - Proposal.

OR^[۱]

SD^[۲]